

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirane. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vin. za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratne inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krona, za četrt leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Na shode!

Mnogi dogodki v zadnjem času kažejo jasno in priča gotovo kakor z jeklenimi slovi, da se bliža čas, ki nam privede preobrat in odločitev v našem narodnostnem življenju, ki bode okrenil smer naši dosednji politiki in odprl pogled v bodočnost. Ta hip ni več daleč, zato je sedanja doba za nas Slovence od prevelike važnosti in pomena. Nudi se nam prilika, da se dvignemo, po drugi strani pa nam preti nevarnost, da se pogreznemo še globlje v politično brezpravnost in v sužnjost mogočnih naših sovražnikov. Zadnji čas odmevajo po slovenskih deželah glasovi, ki bi imeli neizmerno razburiti vso slovensko javnost, prešiniti vse sloje, ki se morda doslej niso dosti udeleževali narodnega življenja in jih napolniti z energijo, da na ta način ves slovenski narod, zjedinen in združen v edno celoto, povzdigne svoj glas in zahteva jasno in ostro svojih pravic, t. j. pogojev za svoj nadaljnji obstanek.

Prvi dogodek, ki je kakor blisk iz jasnega tresčil med nas in pretresel srca, žal, da samo nekaterim, je bila vest, došla z Dunaja glede glasovite postave, takojmenovane „lex Stallner“. Sklenili so Nemci že na shodih v Mariboru in v Radgoni, naj nemški poslanci izposlušajo, da dobi ta zakon najvišje potrjenje. Iz zanesljivih krogov je zadnje dni prodrlo v javnost poročilo, da je poslanec Derschatta s tem že tako daleč dospel, da se ministrski predsednik ne upira zahtevi pristašev nemške ljudske stranke. Tudi ta zakon bode med dovolitvami, s katerimi si meni Körber kupiti nemškonoacionalne glasove za dovolitev proračuna.

Ako dobi ta zakon res najvišje potrjenje od cesarja, bo s tem našemu kmečkemu slovenskemu prebivalstvu na Sp. Štajarskem zadan težek udarec. Razdelitev zastopnikov v okrajnih zastopih je že sedaj krivična. Kmečke občine plačujejo največ davka, a imajo samo edno četrtino zastopnikov, druge tri četrtine pa imajo veleposestniki, obrtniki in trgovci, meščani ali tržani. Pri volitvi v okrajne zastope pa veljajo za veleposestnike le oni zemljiščni posestniki, ki plačujejo vsaj 60 gld. direktnega davka na leto, zato so imeli dosedaj kmetje po mnogih okrajih še v skupini veleposestva večino ter so zmagali nemško grajsko, mestno in tržko jaro gospodo. Po novem zakonu pa, ki ga je v štajarskem deželnem zboru predložil Stallner iz Vojnika, in katerega je zbor sprejel, se ima k davku, ki je potreben volilcem, da imajo volilno pravico v veleposestvu, prištevati tudi hišnorazredni davek. Na ta način pa bi ti novopečeni veleposestniki iz trgov in mest imeli premoč nad kmečkimi veleposestniki, zmagali bi jih, in mestni in trški volilci, ki so pri nas po večini Nemci ali nemčurji, bi iz treh skupin pošiljali svoje zastopnike v okrajne zastope. Slovenski kmetje bi prišli pod oblast nemške gospode iz mest, trgov in gradov.

Ako dobi ta zakon najvišje potrjenje, nastane za nas tudi v prosvetnem oziru silna nevarnost, ker se iz okrajnih zastopov volijo šolski sveti, ki nastavljajo učitelje. Ti bi seveda vedno se v prvi vrsti ozirali na osebe nemškega mišljenja, ti bi imeli prednost, in kdor bi se bolj

izkazal v ponemčevanju, tega bi odlikovali. Tako bi se zgodilo, da bi nemčurški učitelji kar teknovali med seboj, kdo bi se na ta način bolj prikupil odločilnim krogom. — kakor je to dandanes v navadi po južnem slovenskem delu Kotarane. Slovenske, narodne učiteljske sile pa bi zapostavljali in jih preganjali iz kota v kot. Po potrjenju tega zakona izgubimo spodnještajarski Slovenci že pri prvih prihodnjih volitvah večjidel vse okrajne zastope, s tem bi nam bil vzet zadnji upliv, ki ga imamo še na naše šolstvo, in ponemčevanje bi imelo potem prost vhod k nam.

Da bi na ta način dobila slovenska spodnještajarska zemlja nekakšen nemški značaj, to ja javne napise nemške, da bi prišle naše okrajne hranilnice v nemške roke, je že samo ob sebi umevno.

„Lex Stallner“ ima namen spodnještajarske Slovence dati na milost in nemilost sovražnikom, „lex Stallner“ nas hoče napraviti robom, sužnjem v gospodarskem in narodno prosvetnem oziru.

Zato kličemo danes naša politična društva iz spanja, naj se zganejo in povzdignejo svoj glas v obrambo pravice. Komur še ni zvođenela kri po žilah, kdor ima še količkaj smisla za našo narodnost, naj čuje naš glas.

Vzdramite se, ozrite se krog sebe, da vidite grozno nevarnost, ki nam preti s pogubo. Ne slepimo sami sebe, ne govorimo, češ, saj ne bo nič hudega, temveč treba nam je biti pripravljenim na najhujše. Zatorej skličimo shode in povejmo zbranemu narodu, kaj hočejo napraviti z nami naši ljubeznivi germanski sosedje. Vcepiti moramo trdi ljudstvu zavest o tem, da bode vedelo, za kaj se gre, in da se med vsem spodnještajarskim narodom vzbudi mogočen odpor proti vedno silnejšemu navalu sovražnikov.

Treba je, da protestira masa, cel narod, t. j. kmet, obrtnik in meščan zoper to novo nasilje, da stavi krepke in odločne resolucije, ki bodo značile in izražale voljo, željo in zahtevo celega našega naroda. Na shode in na delo za naša prava!

Jezikovno pravo.

Najznamenitejši del iz skupine problemov, ki se skupno in na kratko imenujejo „avstrijsko narodnostno vprašanje“, je gotovo oni del, ki se nanaša na jezikovno ravnopravnost v šoli, v uradu in sploh v javnem življenju. Ves boj zadnjih deset let se suče skoro izključno okrog tega vprašanja, in dozdeva se nam, da bo avstrijskim Slovanom pretrpeti še težke boje, predno se to vprašanje povoljno reši — ako se sploh to kdaj zgodi, kar še nikakor ni gotovo.

Kar so avstrijski slovanski narodi v zadnjih tridesetih letih dosegli glede jezikovne ravnopravnosti, to jim je bilo dano naredbenim potom. Odločilni krogi so stali na stališču, da uredba tega vprašanja spada v delokrog eksekutive, in da so zakonodajni krogi že rešili, kar je spadalo v njih delokrog, s tem, da so v državni osnovni zakon sprejeli § 19, s katerim se vsem jezikom jamči enakopravnost v šoli in javnem življenju.

Tudi Badenijsko ministrstvo se je postavilo na to stališče, ko je izdalo znane jezikovne na-

redbe za Češko in Moravsko. Nemška revolucija je dosegla, da so bile te naredbe preklicane. Zmagalo je nemško stališče, da § 19 državnih osnovnih zakonov obsega samo načelo, da pa se mu mora potom zakonodajalec še udahnuti življenje in sicer z izvršilnim jezikovnim zakonom.

Doba jezikovnih naredb je s tem končana; na njihovo mesto pa ima stopiti jezikovni zakon, ali pot do tja je še dolga. Poslanec dr. Herold je pri prvem branju proračuna dobro rekel, da je nemški državni jezik, ki ga zahtevajo nemške stranke, prava bomba, ki bo razgalil parlament. Štvar je vsekakor zelo važna in zasluži največjo pozornost. Goia istina je, da dandanes zavzema nemščina že po svoji večstoletni navadi dejanski vse predprave državne jezika, in so pravice drugih jezikov poleg nje tako neznatne, da sploh ne pridejo v poštev.

In prav zato, ker je to stanje neznosno, se je začel sedanji jezikovni boj, čigar namen je, omejiti krivične predprave nemškega jezika in razširiti primerno potrebam dotičnih narodov in načelu enakopravnosti veljavo drugih jezikov.

Boj proti temu stanju se mora prav v sedanjem času voditi s posebno odločnostjo, ker vidimo prav pri vsakem koraku, kako se vlada in birokracija na vso moč trudita v nasprotju z načelom enakopravnosti omejiti še bolj dosedanje, itak sramotno klaverno veljavo nemških in zlasti slovanskih jezikov ter razširiti veljavo nemščine kar najbolj močnejše. Naj govori naš ministrski predsednik, kar hoče, naj tako sladkovo, kakor je že njegova navada, povdarja, da mu je ležeče na enakopravnosti vseh avstrijskih narodov, da hoče ustreči vsem upravičenim zahtevam, je vendar gotovo, da povzdiguje Nemce nad vse avstrijske narode. To dela bolj očitno, kakor katerakoli avstrijskih vlad v zadnjem desetletju, to priča že naklonjenost Vsenemcev, ki jo mu izkazujejo.

Kar se glede jezikovnega prava počenja v naši državi zadnji čas, presega že vse meje; to je kruto nasilstvo, ki se ne meni niti za najvažnejše koristi prebivalstva, in proti kateremu se mora nastopiti z največjo brezobzirnostjo. Slovenci smo se v tem oziru vedli nasproti vladi dosedaj še vse preponižno; le malokdaj smo povzdignili svoj glas v obrambo svojih jezikovnih pravic, in še takrat ne posebno odločno, ter je naš glas zamrl, še predno je dospel do ministrskih ušes!!

V tem oziru nam bo treba natančnejše in določnejše izraziti svoje zahteve ter jih predložiti vladi, kakor so to storili Čehi.

Dandanes pa vlada komaj ve, kaj bi mi v jezikovnem oziru radi; in ako se sami ne brigamo zato, da ji pojasnimo svoje stališče, briga to njo samo še manj.

Dandanes se doseže kaj samo še s silo, mile prošnje in tožbe nam ne bodo koristile ničesar; to nas bi bila že lahko poučila preteklost, ko smo stali Slovenci vedno ponižno za durmi, a nismo dobili drugega, kakor kakšno ogledano kost, ki so jo nam virgli raz vladno mizo.

Celjske in štajarske novice.

(Čast, komur čast.) Za slovensko vseučilišče v Ljubljani so se oglašile po ogromni večini vse slovenske občine in na ta način jasno pokazale svojo zavednost, svojo ljubezen do domovine. Te njihove izjave pričajo tudi o politični zrelosti našega naroda, pričajo o njegovem stremljenju h kulturnemu središču cele slovenske zemlje, k belu Ljubljani. Slava vsem zavednim občinam in društvom, ki so v tako impozantnem številu nastopili za našo veliko, prosvetno zahtevo! M. d. društvu pa, katerih ni vzbudila iz dremote doneča tromba, kliče slovensko javnost na boj za našo prosveto, je tudi „Politično društvo v Celju“. — Schlaf Kindchen, schlaf!

(Poročil se je) v soboto dne 30. novembra t. l. gospod potovalni učitelj Ivan Belle, z gospico Sidonijo Kuketzovo, hčerko znanega rodoljuba pivovarja v Žalcu in Laškem trgu.

(Miklavžev večer) priredi kakor vsako leto tudi letos „Celjsko pev. društvo“ na dan 5. t. m. Začetek točno ob 7 uri zvečer. P. n. stariši in darovatelji dani blagovole naj iste oddati dan poprej z napisom dotičnega imena hišniku v „Narodnem domu“.

(Slovensko gledališče v Celju.) Obe predstavi preteklo nedeljo vspeli ste sijajno. Tudi obisk je bil to pot prav poveljen. Dvorana je bila natlačena polna in gledalci zapustili so jo zelo zadovoljni. Poročilo prihodnjic.

(Predavanje.) V „Delavskem podpornem društvu“ je bilo v petek dne 29. novembra t. l. jako zanimivo in poučno predavanje o zgodovini slovanskih plemen, zlasti slovenskega, o njihovem razvoju, kako so snovali svoja kraljestva, se družili v mogočne države, a tok časa jih je zopet razrušil. Ob tem predavanju so se nam vsiljevale tožne misli o čudni, včasih slavni a zopet tako žalostni naši preteklosti; kakšno orjaško silo n. pr. je predstavljala država kralja Samo ali Svetopolkovo kraljestvo ob Moravi, a kleta slovanska nesloga je uničila vse. In radi te pregrebe — kako kruto se je usoda mašče vala nad nami! — Pri predavanju je bilo navzočih mnogo premalo udov, upamo, da bode v petek, ko se vrši drugo predavanje, število poslušalcev mnogobrojnejše.

(Pri obnoven zboru „Narodne čitalnice v Celju“) dne 22. novembra 1901 izvoljeni odborniki konstituirali so se pri še isti dan se vršeci prvi odborovi seji sledeče: Predsednik g. dr. Jos. Sernec, odvetnik; podpredsednik g. dr. Ivan Dečko, odvetnik; tajnik g. dr. Jos. Karlovšek, odv. kand.; blagajnik g. Jos. Kožuh, c. kr. profesor; Matej Suhač, c. kr. profesor, knjižničar; odborniki: g. dr. Jos. Hohnjec, duhovnik, g. dr. Juro Hrašovec, odvetnik, g. dr. Hinko Šuklje, zdravnik, g. dr. Josip Vrečko, odvetnik; Namestniki: Anton Mirnik, c. kr. poštni oficijal, g. Fran Lončar, tajnik posojilnice, g. Ivan Vavken, tajnik hranilnice, g. Peter Kostič, trgovec. Gospod dr. Jos. Sernec voljen je letos že petindvajsetokrat predsednikom „Narodne čitalnice v Celju“. — Častitamo!

(Corrigenda.) V VII. činovni razred je bil poleg g. prof. A. Kosi-ja povišan tudi ravnatelj g. J. Lieskounig in ne Matej Suhač.

(Naši poslanci na Dunaju) so v državnem zboru podali zadnji čas več predlogov v korist svojih volilcev, tako n. pr. za regulacijo Pesnice je bila vložena peticijska okrajnega odbora pri Sv. Lenartu in občine Grušava pri Mariboru, v varstvo vinarstva so bile vložene prošnje mnogih spodnještajarskih občin. Stavljen je bil tudi predlog, naj vlada ustanovi v brežiškem okraju pletarsko šolo; naši poslanci so interpelirali tudi pravosodnega ministra radi raznih nepravilnosti in krivic, ki se nam provzročajo po sodiščih.

(Duhovniške vesti.) Župnijo v Razborju bo začasno oskrboval č. g. župnik v Podgorju, Fr. Pečnik. — Iz Šmartina pri Šaleku je prestavljen č. g. kapelan Rudolf Krenner v Št. Andraž nad Polzelo.

(Učiteljske vesti.) Nadučiteljem v Negovi je imenovan ondodni učitelj gosp. Mihael Vreča; šolski vodja pri Sv. Jerneju nad Muto je postal g. Jos. Peitler. Stalni učitelji oziroma učiteljice

so postali gg. in gđc.: Friderik Bernard pri Kapeli pri Gornji Radgoni, Matilda Bernard pri Sv. Petru v Gornji Radgoni, Josip Kosi pri Sv. Jurju ob Ščavnici, Marija Kos pri Negovi, Ljudmila Poljanec pri Kapeli pri Gornji Radgoni, Katica Pirc na Stari gori pri Sv. Jurju ob Ščavnici, Ida Stedry v Koprivnici, Kristina Šuler na Stari gori pri Sv. Jurju ob Ščavnici, Marija Vavpotič v Olimju. Učiteljica ročnih del pri Mariji Velki je postala gđc. Avgusta Kos.

(Poštna vest.) Z dnem 15. novembra t. l. so dobili v Špitaliču, pošta Konjice, poštni nabiralnik, ki je vsak teden trikrat v zvezi s poštnim uradom v Konjicah.

(Bratno društvo na Dolu pri Hrastniku) ima dne 8. grudnia t. l. ob 3. uri popoldne v gostilni gosp. Frančiška Peklar svoj redni občni zbor po tem le dnevnem redu: 1. Odborovo poročilo o delovanju društva. 2. Blagajnikovo poročilo. 3. Volitev odbora. 4. Vpisovanje udov in nasveti. K prav obilni vdeležbi vabi najvljudnejše odbor.

(Konjiško učiteljsko društvo) zboruje v četrtek dne 12. decembra t. l. ob 11. uri popoldne v slov. šoli v Konjicah po nastopnem sporedu: 1. Zapisnik. 2. Predsedstvena naznanila. 3. Letno društveno poročilo. 4. Poročilo gđc. blagajničarice. 5. Predavanje g. tov. Zupančiča o napovedi osebne dohodnine s posebnim ozirom na osebo in dohodke učiteljskega stanu. 6. Volitev. 7. Vprašalna skrinjica. 8. Slučajnosti. Na vsacega zavednega društvenega člana se apelira, da pride, ne oziraje se na vreme, sigurno k zborovanju, kajti reševale se bodo zelo važne zadeve!

(Sod je ubil) v Špitaliču najemnika Leisa, ko je spravljal vino v klet. Vtrgala se je vrh, in sod je padel na najemnika. Bil je na mestu mrtev.

(Od Sv. Jurja ob Ščavnici.) — Torej pri volitvah v okrajni zastop slovenjegraški so zmagali Slovenci v veleposestvu. Mi jim častitamo iz polnega srca in smo samo radovedni, ali jim bodo ponosni ščavniški in obče gornjeradgonski veleposestniki upali slediti. Čas bi že davno bil! Slovenski Gradec je nemškutarsko gnezdo in mesto gospode. V našem okraju pa nimamo ni trga ni mesta, in kdo vlada? — kmet Bračko! Oj, slovenski veleposestniki, kje je vaš ponos? Neodvisen Ščavničar.

(Središče) Na gostiji Mikl. Kočvar nabralo se je 35 K za družbo sv. Cirila in Metoda. Slovenci! podpirajte pri vsaki priložnosti to prekoristno družbo!

(Mariborski vodovod.) V četrtek je v Dravski ulici v Mariboru počila glavna cev mariborskega vodovoda. V par trenutkih je teklo po ulicah velik potok.

(Nečloveška družina.) V Mariboru so stali dne 26. t. m. pred porotniki 32letna Alojzija Germic, žena Tomaža Germica, njen gluhomem brat Fran Lovrec in polubrat Josip Holz ter njih mati, Marija Rantuša, vsi iz Slavšine pri Ptuj. Poslednja je bila večkrat omožena, in se zato njeni otroci različno pišejo. Zatoženi so bili, da so skupno umorili leta 1897 moža Alojzije Germic, ga razsekali na kosce ter ga tako dolgo kuhali v kotlu, da se je meso povsem razkuhalo. To so dali potem prašičem jesti, kosti pa so sežgali. Obsojeni so bili F. Lovrec v smrt na vislice, M. Rantuša na 12letno težko ječo, poostreno s postom, A. Germič na 4letno težko ječo, poostreno s postom in trdim ležiščem vsakega 21. v mesecu, J. Holz pa je bil oproščen. — V četrtek je stala pred porotniki 36letna Marija Vertič iz Poberša, obtožena, da je svojega tri tedne starega otroka vtopila v potoku. Na otroka je prej navezala kamen. Nečloveška mati je bila obsojena k smrti naj vešalah.

(Tiskovna pravda.) V petek dopoldne se je vršila pred mariborskimi porotniki obravnava proti izdajatelju in odgovornemu uredniku č. g. Fr. Šegula radi razžaljenja časti. Tožili so dr. Glantschnigg, izdajatelj „Marburger Zeitg.“ Kralik, solastnik kopališča v Radgoni, Hildebrand in okrajni načelnik v Zg. Radgoni Bratschko. G. Šegula je bil obsojen na en mesec zapora. Podan je bil ugovor ničnosti. Res lepe razmere!

(Za ošpicami) je obolelo mnogo šolskih otrok v Mariboru, ter so zato zaprli prvi razred ondodne deške ljudske šole.

(Še ena smrtna obsodba.) Pred mariborskim porotnim sodiščem je bila 46letna Katarina Kerček iz Sp. Poljskave obsojena na smrt na vislice radi detemora; njena hči 24letna Marija Kerček pa na štiri leta težke ječe, ker je skušala zatreti v sebi telesni plod.

(Umrla je) v petek v Gradcu gospa Ana Karba rojena Janžar, bivša učiteljica v Ljutomeru.

(Protest zoper slovensko univerzo.) Nemški dijaki gorske akademije v Ljubnem (Leoben) so sklenili protest zoper slovensko vseučilišče. — Kaj briga nemške dijake slovenska univerza? Slovani privoščimo vsakemu narodu kulturne zavode, katere smatra sebi potrebnimi. Le nemški narod hoče zadrževati druge na potu razvoja in napredka. To pa ostane večer madež na imenu Nemcev, zlasti avstrijskih.

(V Ljubnem) (Leoben) so slovanski dijaki na ondodni gorski akademiji imeli v petek shod za ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani. Nemški akademiki so priredili protestni shod.

(Snežni zameti) V sled hudih snežnih zametov so morali tovarni promet na železniški progi Ljubno—Verderberg, med Gornještajarsko in Tirolsko ustaviti. Na progi Vorderberg—Eisenerz so morali ustaviti ves promet, tudi osebni, ker vlaki niso mogli naprej.

Druge slovenske novice.

(Shod za vseučilišče v Ljubljani) se je izvršil v nedeljo v „Mestnem domu“ nad vse sijajno. Zoralo se je v dvorani ljudstva mnogo nad tisoč, tako, da je bilo vse natlačeno polno. Več tisoč meščanov ni dobilo več prostora, ter je bil ves trg pred „Mestnim domom“ poln občinstva, ki je navdušeno prepevalo slovanske himne. Na shodu je govorilo več govornikov; prvi je bil dr. Triller, ki je zlasti lepo poročal o vseučiliškem vprašanju. Tudi zastopnik jugoslovanske socijalne demokracije se je oglašil k besedi ter izjavil, da se je tudi njihova stranka na temelju enakopravnosti podala dejanski v boj za našo prosvetno zahtevo. Na shod je došlo sila brzojav od vseh strani slovenske zemlje.

(Za slovensko vseučilišče) V nedeljo so se vršili trije sijajni shodi, na katerih se je manifestiralo za slovensko vseučilišče. Poleg Ljubljane se je tudi na obali Adrijanskega morja razlegala v nedeljo zahteva po slovenski univerzi in na severu v zlati Pragi so naši bratje Čehi krepko nastopili za naše vseučilišče. — V četrtek je bila deputacija ljubljanskega občinskega sveta, ki je prišla posredovati v zadevi ljubljanskega vseučilišča, sprejeta od ministrskega predsednika Körberja in naučnega ministra Hartla; deputacija je dobila ugoden odgovor, da moremo z najboljšimi nadami gledati v bodočnost. Na čast deputaciji ljubljanskega mesta je akademsko društvo „Slovenija“ priredila slavnosten komers.

(Nesreča.) V Ljubljani se je v sredo pri novi električni železnici zgodila velika nezgoda. Splašil se je namreč nek konj, in pri tem je kmetica, Marjeta Škofic, prišla pod električni voz, ki jo je poldrug meter daleč vlekel s seboj in jo smrtno nevarno poškodoval.

(Nemški pouk v Zagorju ob Savi.) Naučno ministrstvo je svoj čas potrdilo sklep kranjskega šolskega sveta, naj se v Zagorju ob Savi prične obilgatni pouk nemščine že v prvem razredu. Deželni odbor se je zoper to pritožil, a upravno sodišče je pritožbo zavrnilo.

(Medveda je ustrelil) dne 23. m. m. gozdar kneza Auersperga blizu Gerčaric na Notranjskem. Kakih 30 kg težki kosmatinec se je vjel v jarebečvo past, katero je potem odtrgal in vlekel s seboj, dokler ga ni zadela kroglica.

(Koroški Slovenci za slovensko vseučilišče) Tudi v Korotanu se je večina slovenskih občin izjavila za slovensko vseučilišče, istotako so slovenski deželni poslanci koroški Einspieler, Grafenauer in Muri odposlali izjavo za slovensko vseučilišče in za veljavnost izpitov, pridobljenih na vseučilišču v Zagrebu, za tostransko državno

polovico. Izjava se spominja tudi ljudske šolske revščine na Koroškem in prosi, da slovenski poslanci odločno zahtevajo, da slovensko ljudstvo na Koroškem dobi svoje slovenske ljudske šole.

(Požrtvovalna sesterska ljubezen.) Tri deklica so šle v Spodnjem Rožu blizu Poljan na Koroškem čez Bistrico, in edna deklica je padla v vodo. Njena desetletna sestra je skočila za njo in jo rešila. A predno je sama mogla iz vode, so jo zgrabili valovi, in deklica je utonila.

(Velikodušno darilo.) Povodom smrti slovenskega mecena g. Frana Kalistra v Trstu je njegova soproga darovala za razna narodna tržaška društva 22.500 K.

(Laški shod) za univerzo se v nedeljo v Trstu ni vršil, temveč so ga preložili na edno prihodnjih nedelj. Ali so se Lahji zbal Slovencev ali blamaže?

(Srečen otrok.) Nedavno je v Gorici iz družega nadstropja padla neka 4letna deklica, ne da bi se ji kaj zgodilo. Te dni pa je zopet padla iz drugega nadstropja na kamenita tla, in zopet tako srečno, da se ji ni zgodilo nič posebnega.

(Odlikovanje.) Župana Volosko-Opatije in namestnika deželnega glavarja istrskega, g. dr. Andreja Stangerja je grški kralj odlikoval z viteškim redom sv. Salvatorja.

(Novo poštno palačo) nameravajo zgraditi v Pulju. Načrt je že izgotovljen.

(Javna poskušnja istrskega vina.) Prvo javno poskušnjo istrskega vina je otvoril dne 27. novembra predsednik „Gospodarskega društva“ dr. Kurelč v Pazinu. Došla je ogromna množica, vinogradnikov; izložnikov je 1500, a vseh vzorcev čez 3000. Cena vinu je nizka.

(Volilno gibanje v Istri.) Dosedanji uspeh volitev volilnih moč v Istri: V političnem okraju koperskem je izvoljenih 69 slovanskih in 16 laških volilnih moč, v političnem okraju voloskem 70 slovanskih in 5 laških, v političnem okraju pazinskem 73 slovanskih volilnih moč in nobena laškega, v političnem okraju poreškem 8 slovanskih in 42 laških, v političnem okraju puljskem 16 slovanskih in 34 laških, v političnem okraju ločinskem 35 slovanskih in 9 laških volilnih moč.

Dopisi.

Vrbje pri Žalcu. Dne 27. okt. zborovalo je naše novo ustanovljeno društvo „Vrtnar“ v gostilni g. Žagerja v Vrbji. Udeležba bi bila lahko zastran Vrbenčanov še obilnejša, a zastran naših sosedov Žalčanov bila je prav dobra. Društveni predsednik, g. Jože Bališ, pozdravil je navzoče ter otvoril zborovanje ob pol 5. uri popoldne.

Gosp. potovalni učitelj, J. Bellé razlagal je potem navzočim, kako se na novo zasajena drevesca gojijo, posebnost kako se gnojijo, obrezujejo, belijo, obvezujejo itd.

Drugi govornik g. Vinko Vabič iz Žalca, podaval je potem v prav lahko umljivem govoru, kako se ohrani dobro ime našim kmetijskim pridelkom. V prvi vrsti omenil je konjerejo ter izjavil, da bi bil vže skrajni čas, da bi se k nam v Sav. dolino pošiljali boljši cesarski žrepci, kakor dosedaj. Ker se pa za to prevažno stvar nihče ne poteguje, naj bi šla posebna deputacija konjerejcev v Gradec ter tam na merodajnem mestu prosila za izvišitev navedene želje. Potem je govoril poročevalec o sadje in vinoreji v obče ter o hmeljarstvu posebno.

Naprosil je navzoče hmeljarje, naj hmelj tako spravljajo, kakor je pravilno. Hitreje kakor bode med našimi hmeljarji izginila vsa zanikanost pri spravljajanju in vsa nepoštenost pri prodaji hmelja, tem obilnejše se bodo zglasili kupci za naš pridelek, temveč denarja bodo prinesli v naše kraje in temrajši bodo zopet prišli. Naposled govoril je g. Vabič o naši sloveči perutnini in njeni reji ter podajal navzočim obilo lepih naukov in nasvetov, katere si je prilastil iz lastne skušnje. G. govornik kazal je občinstvu tudi dva zaklana in oskubljen kopuna; oba bila sta ene starosti — eden je bil zrastle pri skrbni gospodinjici — drugi pri zanikerneji; prvi je bil velik, tolst in rumen kakor vosek, drugi pa majhen, suh in polno krast na nogah. Gospod živinozdravnik Fischer razlagal je potem vzrok

te bolezni in navedel tudi sredstva za ozdravljenje. G. Vabič trdil je, nadalje, da tam, kjer je v hiši dobra krava in pridna kokoš, da ima tam gospodinja v žepu vedno groš.

Končal pa je g. poročevalec svoj jako zanimi in poučljivi govor z besedami, katere je napisal g. učitelj A. Kosi v knjigi „Umni kletar“ in katere se glasijo: „Plačilo za svoj trud pa išči v zavesti, da hočeš po svojih močeh pomagati dobri stvari. Naj se povzdigne naše kmetijstvo polagoma na višjo stopinjo in naj se ohrani našemu slovenskemu pridelku sloveče ime“.

G. Ivan Kač govoril je kot zadnji poročevalec o krmiljenju domače, posebnost goveje živine.

Občinstvo se je vsakemu govorniku z glasnim prižrejanjem in ploskanjem, posebej za hvalilo za prelepe besede.

Končno naj še omenim, da sta se med drugimi udeležila zborovanja tudi v. č. gospod župnik Korén in gospod župan Ivan Širca. Tako je prav.

Od Sv. Frančiška Ks., 25. novemb. 1901. V številkah 11. in 14. „Našega Doma“ se je pod naslovom „Iz gornje-savinjske doline“ zopet nekdo razkoračil, misleč z lažjo pobijati dejstvo, objavljeno v „Domovini“. Na vsa zavijanja v tem „Našem Domu“ ne bomo odgovarjali. Je nekako pojasnilo resnici na ljubo bodi ta dopis.

Zadnja številka tega „Doma“ (na štev. 11. se ne bomo ozirali, ker precej isto premlevala štev. 14.), piše namreč, da „jungovci“ (to sva menda midva učitelja, zato ker sva se slučajno mlada — „jung“, no, potem je pa dotični dopisnik, če je slučajno mlad, „jungovec“) ljubenskega župana komandirajo in da mu ti zapovedujejo, naj v svoji občini ljubenski red napravi. Za gospoda župana bi bilo seveda žalostno — in ko bi bili taki „komandanti“ tudi „altovci“ (stari) ali vsaj toliko stari, kakor gospod dopisun omenjenih člankov, ki s takimi častnikarskimi lažmi zalaga — „Naš Dom“.

No, gospod župan ve sam, koliko ga „jungovci“ komandirajo, kako mu pa v „Domovini“ zapovedujejo, naj red napravi na Ljubnem, to pa za trg Ljubno tako vneti dopisun sam lahko bere v „Domovini“, če hoče pridigovati resnico in pravico.

Ker pa je videti, da je o celi stvari jako slabo poučen, zato bi bilo svetovati, da bi bil tako „resnicoljubni“ dopisun vso reč prepustil dotičnikom, katere stvar zadeva.

Podpisani se v krčmi pri R-u niso „pongavili“, kakor „ongavi“ v „Našem Domu“ ta obrekovalec, ker pameten pogovor menda ni „ongavljenje“, mislimo mi, ki nismo taki „slovni čarji“, kakršni je v „Našem Domu“ ta obrekovalec, in če je, ni tak prestop, da bi moral zato občinski odbornik Plesc tako surovo „ongaviti“ ter nam pretiti z izgonom, tem manj, ker nismo z njim popolnoma nič imeli, niti kaj „ongavili“.

Naša skromna misel je bila, da se smemo v krčmi razgovarjati, s komur imamo razgovor, in da tudi ni taka pregreha, če iz vlijudnosti komu kaj darujemo.

Da smo pa gospoda župana vprašali, odkod ima odbornik Plesc tako oblast, nas je zapeljala misel, da ima le župan oblast koga „izganjati“ iz kraja, pa še ta le takrat, kadar ima tehten vzrok za to.

Seveda nas iz takega vzroka, kot odbornik Plesc, tudi župan ne sme „izganjati“. G. krčmar R. pa menda Plesca tudi ni pooblastil, da bi na tak način skrbel za red v njegovi krčmi, ker po navadi skrbi on sam za to, samo da stori to dosti lepše, pravše, uljudnejše.

Ker pa se ne damo brez vzroka kar „izganjati“ iz krčme in ker o takih surovostih ne moremo molčati, zato pa menda mi „regiramo“ pri Sv. Frančišku. Ha! ha! Tako pa mora vsak pošten človek „regirati“.

Slovničarju, „ongavetu“, ki toliko „ongavi“ o nas po „Našem Domu“, pa svetujemo, naj prihodnjič, kadar se mu mu zopet porodi želja, „zabavati“ svoje bralce na tuj račun, resnico poroča.

To bodi naša končna beseda! Ako pa ima dopisnik „Našega Doma“ temu resničnemu poro-

čilu še kaj dostaviti, naj se tudi podpiše, kar bo — ker je jako „resnicoljuben“ — gotovo tudi storil.

Josip Terčak Ignacij Strmečki
nadučitelj pri Sv. Frančišku, učitelj pri Sv. Frančišku.
Ivan Časl
posestnik in krčmar.

Iz Središča. (Sadjarski tečaj v Središču.) Z ozirom na okolnost, da se v našem kraju, t. j. v Središču in v okolici prekoristna gospodarska stroka, sadjereja se vse premalo čista, in ker je pri nas še mnogo primerne zemlje, katero bi lahko krasilo sadno drevje, odločil se je tukajšnji učitelj g. Anton Kosi, da priredi v letošnjem zimskem času ob nedeljah po popoldanski službi Božji v šolskih prostorih narodne šole v Središču nekaj sadjarski tečaj, v katerem bi zlasti mladeniče in mlade gospodarje s primernimi poučnimi predavanji in s praktičnimi demonstracijami iz sadjarstva spodbujal za to velevažno kmetijsko stroko. Tečaj, ki se je pričel v nedeljo, dne 1. decembra t. l., ima tale spored:

1. O pravilnem zasajanju sadnega drevja.
2. Kako ravnati s sadnim drevjem prva leta po saditvi?
3. Kako in kdaj je sadnemu drevju gnojiti?
4. Pomladitev in precepitev sadnega drevja.
5. Najnavadnejše bolezni in škodljivci sadnega drevja in sicer:
 - a) drevesni rak in ožig.
 - b) krvava ušica in sredstva kako jo zatirati.
 - c) poškodbe na drevju po zajeh.
 - d) poškodbe po toči in snegu.
6. Razgovor o sadnih vrstah, ki bi bile za naš okoliš najprimernejše.
7. Kako je sadje shranjevati in razni načini ga izkoristiti.

Tečaj je vsakemu pristopen, in vabijo se k udeležbi vsi — bodisi mladi ali stari — katerim je mar ono nedolžno veselje, ona pristrana radost, ki nam jo ponuja poleg gmotnega dobička po raznih svojih opravilih — sadjarstvo.

Politični pregled.

(Državni zbor) je v seji dne 29. m. m. razpravljaval o nujnem predlogu, naj vlada umakne svoj načrt zakona glede borzne trgovine z žitom na obroke. Razprava je dokazala, da je velika večina za odpravo te žitne trgovine, zato je nastal velik krik, ko je poljedelski minister v imenu vlade izjavil, da ne umakne svojega načrta, ki določa le preosnovo sedanjih določil. Sprejet je bil predlog: Vlada naj takoj umakne svoj načrt zakona, o katerem je posl. dr. Ploj, že izdelal svoje poročilo; gospodarski odsek pa naj načrta nov zakon, s katerim se na borzi žitna trgovina prepove, ter ga v šestih tednih predloži zbornici. Nujnost tega predloga je bila med živahnim odobravanjem sprejeta z 230 glasovi proti sedmimi.

(O položaju) v državni zbornici imajo politiki še vedno jako slabo mnenje; četudi priznavajo, da so se razmere v zadnjem času obrnile malo na boljše. K temu je pripomogla nekoliko tudi grožnja vlade, da razpusti parlament, ako zbornica ne začne s plodonosnim delovanjem in ako ne odkaže trimesečnega proračunskega provizorija brez razprave odsedu. Vse nemci umaknejo najbrže svoj nujni predlog radi burske vojne, ker se boje ostrega odgovora od Poljakov povodom zadnjega dogodka v Gnjaznu na Pruskem. Vsekakor pa se položaj vsak hip lahko zopet poslabša, ker na trdih tleh našega parlamenta ne cveto več nikakršne rožice.

(Gosposka zbornica) na Dunaju je že imela več sej; zadnje dni se je bavila s spremembami in dostavki obrtnega zakona, z gospodarskimi, kmetovskimi in obrtniškimi velepodjetji in s zakonom proti revščini.

(Poslanec Wolf) član vsenemške stranke, je položil svoj državnozborški in češki deželnozborški mandat ter se torej umaknil iz političnega pozorišča. Povod temu odstopu je neka umazana stvar. Imel je namreč nečastno razmerje z ženo prof. Seidla, ki je zet poslanca Tschanna. Valed tega se je že dvobojeval s Seidlom, in to je neposredni odstop, da se je toliko slavljeno nemški poštenjak, idejal nemškega moštva moral umakniti iz javnosti. Po

slanec Tschann je izstopil iz vsenemške stranke in se pridružil nemški ljudski stranki. Vrste Vsenemcev se torej redčijo; pokazala se je javno gnjilost, ki vlada v tej stranki.

(Hrvatski deželni zbor) se je dne 28. m. m. otvoril slovesno. Po prečitani kraljevskega re skripta je prišel v zbornico ban, katerega je sprejela večina z demonstracijo. Ban je pozval zbornico, naj deluje za kulturne in gnotne potrebe Hrvatske in Slavonije, da bodeta mogli deželi tekmovali z drugimi naprednimi narodi in deželami. Pozval je zbor, naj izvoli zastopnike v skupni državni zbor, da se čim prej dožene skupne zadeve, zlasti nagodba z Ogrsko.

(Rumunjska.) V četrtek je bil odprt v Rumuniji državni zbor; prestolni govor naglašal denarno vprašanje in veli, da se je z štedenjem ohranilo ravnotežje v proračunu. Razmerje Rumunije je napram vsem državam dobro. Govori se, da se namerava prestolonaslednik odreči prestola v korist svojega sina.

(Albanija.) Iz Carigrada javljajo, da vlada v Albaniji prava anarhija. Kiazim paša v Skadru je odstopil, ker mu je položaj neznosen. Vse njegove prošnje, da mu vojsko pomnože, se niso izpolnile, in zato ne more dalje voditi uprave. Vznemirjajoče vesti prihajajo iz Beiruta, kjer Turki koljejo kristjane.

(Belgija.) V državnem zboru v Belgiji so v četrtek socialni demokratje uprizorili veliko demonstracijo za splošno volilno pravico. Izjavili so, da bodo tako dolgo ovirali proračunsko razpravo, dokler se jim to ne dovoli.

(Južna Amerika.) Iz Newyorka poročajo, da so v Kolumbiji ustaši bili od vladnih čet pobiti in se zato morali udati. Tudi mesto Colon, katero so bili zasedli, jim je vladna vojska zopet vzela. S tem je državljanska vojna v Kolumbiji končana.

(Vojna v južni Afriki.) Burski general Botha se nahaja še vedno pri Ermelu; Angležev se je otresel popolnoma. Dewet potuje s svojimi ljudmi po bojišču iz ednega kraja v drug kraj, navdušuje in organizira posamezne oddelke, katerih imajo Buri še okrog 70, obsegajočih od 50—400 mož. Lov na te oddelke se Angležem le redkokada posreči, ker se Buri ne dajo nikdar prijeti ter so o gibanju Angležev vselej pravo časno obveščeni. Zato se zmiraj razprše in izginijo, predno se jim približajo Angleži. Sicer pa so ti oddelki tako blizu skupaj, da se morejo v 24 urah združiti ter so potem dovolj močni, da odbijejo angleške napade.

Razne stvari.

(Trpinčenje vojakov.) Iz Budimpešte se poroča, da se je v Velikem Varadinu razkrilo, na kako nečuten način se časih vojaštvo trpinči. Umrl je tam nek demobranski vojak, ker ga je četovodja s kopitom puške udaril po glavi tako, da mu je prebil črepinjo. Poročilo pravi: Preiskava je pokazala, da je ta način kaznovanja v tem polku splošno v navadi. To je nezastisljano! Več podčastnikov je sedaj zaprtih zaradi takega trpinčenja.

(90 ur v Ameriko) rabili bodo parniki po morskem družbe Ocean Rowid Comp. Parnike gonile bodo turbine, kurilo bo se z oljem. Premoženje navedene ameriške družbe znaša 30.000.000 dolarjev. Ameriški inženir mr. O'Brien Croker je duša temu podjetju.

(Silna nesreča na železnici.) Na Wabash-železnici v Združenih državah severoameriških se je v noči od srede na četrtek pri postaji Seneca blizu Detroitu zgodila strahovita nesreča. Neki vlak, s katerim so se vozili sami izseljenci — kdo ve, če ni bilo med njimi tudi kaj Slovencev, — bi moral počakati na postaji, da pride od zapada drug vlak. To pa se ni zgodilo. Vlak z izseljenci se je odpeljal in z njim postaje trčil v tovorni vlakom. Posledice so bile grozne. Vlak z izseljenci se je vnel, 80 oseb samih iz seljencev je bilo ubitih, 150 oseb pa ranjenih. Med temi je 25 težko ranjenih.

(Požar v gledališču.) Dne 5. novembra je pogorelo v Hurley-u, v Ameriki veliko, takojmenovano Klondykegledališče. O tem požaru se poroča: Bilo je proti tretji uri zjutraj, ko so zapazili ogenj, ki se je vnel v neki stranski sobi v prvem nadstropju, kakor slutijo, vsled pokvarjene peči. V gornjih nadstropjih gledališkega poslopja je spalo mnogo oseb, katere je gost dim in hrup vzbudil iz spanja ali plamen, ki so se na hitro gorečih preprogah neznansko urno širili, so one-mnogotili beg večini stanovalcev, medtem ko so

drugi, ki se jim je posrečilo priti na prosto, do bili bode in nevarne opekline. Priljubljena pevka Klara Bonné se je ob izbruhu ognja ravno zbudila in skočila po koncu, da se z begom reši. A zdi se, da ni uvidela vsi grozno nevarnost, ker se je vrnila v sobo po zlatino in druge dragocenosti, a to ji je bilo v pogubo. Plamen ji je zaprl pot, in našli so jo spremenjeno v oglje. Zgorelo je tudi devet igralcev — To je že drugi požar tega gledališča; prvokrat l. 1887 je našlo v plamenih 11 žensk smrt.

Loterijske številke.

Trst, 30. novembra 1901: 78 82, 81, 40 47.
Lond. 26 80, 33, 4 9



Potrjim sročem naznanjamo prežaloostno vest, da je naš iskreno ljubljani, nepozabljeni soprog, omar, brat, stric in svak, gospod

KRISTIAN KERN

svečar in posestnik.

danes ob 4. uri zjutraj po dolgem, boleznem trpljenju, previden s svetotajstvi za umirajoče, v 65. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal.

Zemeljski ostanki predragega pokojnika bodo v sredo, dne 4. t. m., ob 10. uri dopoldne na pokopališču sv. Mihaela pri Šoštanju položeni k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo služila istega dne po pogrebu v cerkvi sv. Mihaela pri Šoštanju.

V Šoštanju, dne 2. decembra 1901.

Ana Kern roj. Sima, soproga. Katarina Križanič roj. Kern, sestra Ludovik Kern, posestnik, brat. Karol Križanič, ključničarski mojster, svak.

Išče se za konjiški notarijat, izvežban, slovenskega in nemškega jezika zmožen

solicitator.

Ponudbe direktno. Vstop z novim letom.

Veliko izber igrač, miklavžev, parkelnov in galanterijskih predmetov za sv. Miklavža dan

(308) 3-3

priporoča

P. Kostič v Celju.

Naznanilo.

Anton Kolenc, trgovec v Celju, naznanja, da kupuje

suhe gobe

še v tem mesecu in do konca decembra; kdor jih še ima, naj jih sedaj prinese, ker pozneje se ne boče več jemati. Vse druge deželne pridelke, kakor fišol, oves, pšenico, rž, ječmen, laneno seme, predivo, orehe, jabolka, hruške itd., sploh vse deželne pridelke pa po (404) 6-3 dnevni ceni sedaj kakor tudi naprej.

Vožne karte in tovorni listi v

AMERIKO

Kralj belgijski poštni parnik.



Red Star Linie iz Antverpna naravnost v Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijovana od vis. c. kr. avstrijske vlade. Pojasnila daje Red Star Linie, Dunaj IV. Wientgürtel 20 ali pa Julij Pepper, Südbah nstr. Nr. 2, Innsbruck.

Trgovina papirja, pisalnega in risalnega orodja na debelo in drobno

Dragotin Hribar-ja v Celju.

Velika izbira vsakovrstnih albumov za slike, poezije in razglednice, glasbenih instrumentov, razglednic s slikami, molitvenikov, trgovskih knjig, gosli, citre, kitare, tamburice itd.

Za božično sezono: svilnati papir v vseh barvah, barvani papir na eno ali obe strani, zlati in srebrni papir, zlata pena, podobice za jaslce, perje za cvetlice, ovetje in žica za cvetlice, barva in mah.

Lastna zaloga šolskih zvezkov.

Temni lak za šolske table.

Štambilje in vignete za urade, društva, trgovce in privatnike.

Glavna zaloga cigaretnih papirčkov v korist družbe sv. Cirila in Metoda za Spodnje Štajarsko.

—+— Točna in solidna postrežba. —+—

Na debelo. * Na drobno.

Postrežba točna. * Cene nizke.



Peter Majdič

trgovina z železnino „MERKUR“

Celje, Graške ulice št. 12.

Za stavbeno sezono vse stavbene potrebščine v največji izbi.

Opozarja na svojo veliko zalogo travert, vodovodnih cevi, izdelkov iz kameščine, kakor cevi za kanalizacije in stranišča, nastavke za dimnike v vsakovrstnih oblikah, cementa, stavebnih in pohištvenih okovov, samokolnic, raznega rokodelskega orodja, kuhinjske priprave, štedilnikov itd.

Velika izber železnih peči in travniških bran!